

Raadsvoorstel

Datum vergadering: 18 januari 2022

Portefeuillehouder: Kees Jongmans

Auteur: Laure ter Stege

Onderwerp:

Rekenkamerrapport: onderzoek naar de doeltreffendheid van preventie in het jeugdhulpbeleid van de gemeente Alblasserdam

Voorgesteld besluit:

1. De aanbevelingen uit het Rekenkamerrapport vast te stellen en het college van B&W opdracht te geven om uitvoering te geven aan deze aanbevelingen.
2. Het college van B&W opdracht te geven om de gemeenteraad van Alblasserdam voor het einde van het jaar te informeren over de opvolging van de aanbevelingen.

Inleiding

In januari 2021 heeft de Rekenkamer Alblasserdam met de auditcommissie gesproken over het onderzoeksprogramma voor 2021. Verschillende fracties hebben destijds de voorkeur uitgesproken voor een onderzoek naar preventie in de jeugdhulp. De Rekenkamer heeft hier gehoor aan gegeven en heeft in 2021 een onderzoek uitgevoerd naar de doeltreffendheid van preventie in het jeugd(hulp)beleid (zie bijlage 1).

Het doel van het onderzoek is om u als raad inzicht te geven in de wijze waarop er in de gemeente Alblasserdam wordt gewerkt aan het realiseren van preventiedoelstellingen uit het jeugdhulpbeleid. De volgende hoofdvraag stond gedurende het onderzoek centraal: "in hoeverre is de gemeente Alblasserdam in staat om doeltreffend uitvoering te geven aan preventie in de jeugdhulp? Het onderzoek richtte zich op drie onderdelen: visie & beleid, uitvoering & verantwoording en samenwerking met maatschappelijke partners.

Het onderzoek is na de zomer gestart. Naast een documentanalyse van relevante stukken (denk aan beleidsdocumenten, jaarverslagen en begrotingsstukken) zijn er interviews gehouden. Er is onder andere gesproken met de portefeuillehouder jeugd & jeugdzorg, de verantwoordelijke beleidsambtenaren en (vertegenwoordigers van) maatschappelijke organisaties die betrokken zijn bij preventie in het jeugdhulpbeleid.

De documentanalyse en interviews hebben geleid tot een aantal conclusies en aanbevelingen aan de gemeenteraad van Alblasserdam en aan het college van B&W. De conclusies en aanbevelingen zijn als volgt beschreven in het rapport:

Conclusies

1. Er is voldoende beleid om de gemeentelijke organisatie kader en opdracht te geven voor de uitvoering van het preventieve jeugdhulpbeleid. De kaders worden gebruikt door de organisatie voor de uitvoering.
2. Het beleid is integraal, maar verschillende beleidsdocumenten en notities overlappen elkaar ook. Het versterken van de beleidscyclus met periodieke herziening en integrale ophanging kan de gemeente Alblasserdam helpen bij het gesprek over de vaststelling, uitvoering en evaluatie van het beleid.
3. Het gesprek over de sturing en monitoring vanuit de gemeente Alblasserdam op de jeugdhulp kan worden versterkt. De cijfers uit het dashboard moeten meer worden betrokken bij het

stellen van doelen en de periodieke bespreking met college, gemeenteraad en maatschappelijke partners.

4. De samenwerking met maatschappelijke partners wordt ervaren als bilateraal tussen gemeente en partner en minder als een collectief, staand voor een maatschappelijke opgave. Dit kan worden versterkt door de informatiepositie van de gemeente verder vorm te geven. Hiermee kan de gemeente haar regisserende rol verstevigen.
5. De samenwerking met maatschappelijke partners in de preventieve jeugdhulp kan worden versterkt door langdurige samenwerkingsafspraken, gezamenlijke sturing op doelen en indicatoren, periodiek overleg en inzet van structurele middelen.

Aanbevelingen aan het college van B&W

1. Versterk de beleidscyclus door bewust en in samenhang vast te stellen welke beleidsdocumenten worden opgesteld en hoe deze zich tot elkaar verhouden.
2. Benut de eerste evaluatie van het Integraal preventieplan voor het gesprek met de raad over de doelen en resultaten op het gebied van preventie in het jeugd(hulp)beleid en het aanscherpen daarvan.
3. Ga met maatschappelijke organisaties in gesprek over gezamenlijk, kwantitatief en kwalitatief evalueren van de samenwerking en de realisatie van doelen en opgaven. Organiseer hierover periodiek overleg in de breedte van de preventieve jeugdhulp.
4. Geef de sturing op doelen en resultaten ook meer kwantitatief vorm en betrek deze in de gesprekken tussen college, gemeenteraad en maatschappelijke partners.
5. Voor de toekomstbestendigheid van de relaties is een langere zekerheid van budget en opdracht belangrijk, hanteer dit als uitgangspunt. In ruil hiervoor kan de gemeente met de maatschappelijke partners werken aan een eenduidiger monitoring en evaluatie met samen vastgestelde doelstellingen.

Aanbevelingen aan de gemeenteraad

1. Organiseer periodiek een themabijeenkomst over de uitvoering van preventief jeugdbeleid waarbij vanuit maatschappelijke organisaties en de gemeentelijke organisatie meer kleur wordt gegeven aan de doelen, inzet en resultaten in dit domein. Plan deze alvast voor 2022.
2. Geef het college opdracht om de gemeenteraad bij beleidsvoorstellen en begrotingskeuzes dit zowel kwalitatief als kwantitatief te motiveren. Vraag ook om over de beleidsrealisatie van de inzet op preventieve jeugdhulp de raad periodiek te informeren, zowel kwalitatief als kwantitatief.

Beoogd effect

De aanbevelingen uit het Rekenkamerrapport vast te stellen en het college van B&W opdracht te geven om met deze aanbevelingen aan de slag te gaan.

Argumenten

Per aanbeveling wordt hieronder beargumenteerd waarom opvolging van de aanbeveling wenselijk is.

1.1. Aanbeveling I

De beleidssamenhang kan in Alblasterdam meer worden versterkt blijkt uit het onderzoek. Door in samenhang vast te stellen welke beleidsdocumenten worden opgesteld en hoe deze zich tot elkaar verhouden, kan een duidelijker overzicht worden gecreëerd. Dit maakt kaderstelling en controle door de gemeenteraad gemakkelijker en zorgt er voor dat overlap van beleidsdocumenten wordt teruggedrongen en/of voorkomen.

1.2. Aanbeveling II

De evaluatie van het Integraal preventieplan komt dichterbij. Deze evaluatie kan een goed moment zijn om vanuit het college met de gemeenteraad het gesprek te voeren over het versterken van de beleidscyclus. Ook kan deze evaluatie dienen als aanknopingspunt om de doelen en resultaten in het preventieve jeugd(hulp) beleid te herijken.

1.3. Aanbeveling III

Op dit moment missen de maatschappelijke partners het collectieve gesprek over de sturing op preventieve jeugdhulp aan de hand van kwalitatieve evaluatie, blijkt uit het onderzoek. Juist dit gesprek kan de samenwerking tussen college, raad en maatschappelijke organisaties versterken.

1.4. Aanbeveling IV

Door meer gebruik te maken van gekwantificeerde doelen in de sturing en verantwoording op de preventieve jeugdhulp, kunnen doelen en resultaten beter in beeld worden gebracht. Daarnaast kunnen gekwantificeerde doelen ook het gesprek tussen de gemeenteraad, het college en maatschappelijke organisaties (nog beter) faciliteren.

1.5. Aanbeveling V

Uit het rapport komt naar voren dat door maatschappelijke organisaties wordt ervaren dat de benutting van incidentele budgetten door de gemeente slechts een beperkt duurzaam doelbereik hebben. Aangezien de transformatie in het jeugdhulpbeleid iets is van de lange termijn, is het belangrijk dat er wordt ingezet op een meer structurele en langdurige samenwerking met maatschappelijke organisaties.

1.6. Aanbeveling I

Betrokkenheid vanuit de gemeenteraad bij de preventieve inzet op jeugdhulp is belangrijk, blijkt ook uit dit rapport van de Rekenkamer Alblasserdam. Gezien de complexiteit en de weerbarstigheid van de praktijk is het goed om als raad niet alleen betrokken te zijn bij de beleidskaders en financiële kaders, maar ook (meer) inzicht te krijgen op de beleidsuitvoering. Periodieke themabijeenkomsten kunnen hier een bijdrage aan leveren.

1.7. Aanbeveling II

Uit het rapport blijkt dat er een behoefte is om de gemeenteraad meer vanuit een kwantitatieve invalshoek te informeren. Deze kwantitatieve invalshoek kan de raad tevens helpen bij de taken en verantwoordelijkheden, zoals het maken van keuzes met betrekking tot de inzet van middelen.

2.1. Aanbeveling III

Om als raad tijdig geïnformeerd te worden over de opvolging van de aanbevelingen uit het rapport van de Rekenkamer Alblasserdam is het goed om het college een concreet tijdspad mee te geven.

Kanttekeningen

De conclusies en aanbevelingen uit het rapport van de Rekenkamer Alblasserdam kunnen bijdragen aan het (nog) doeltreffender inrichten van preventie in het jeugd(hulp)beleid van de gemeente Alblasserdam. De argumentatie voor het opvolgen van de aanbevelingen uit het rapport is hierboven beschreven. Echter, het opvolgen van deze aanbevelingen brengt ook kanttekeningen met zich mee. Deze worden hieronder beschreven.

1.1. Beschikken we over de middelen om deze aanbevelingen (allemaal) op te volgen?

Het opvolgen van de aanbevelingen uit het rapport vergt tijd, personele inzet en financiële middelen. In het rapport wordt gesproken over de kwetsbaarheid van Alblasserdam als kleine organisatie. Het is belangrijk om na te denken in hoeverre deze conclusies en aanbevelingen uit het rapport, en specifiek het opvolgen daarvan, zich verhouden tot de andere prioriteiten, taken en verantwoordelijkheden waar zowel het college van B&W als de gemeenteraad voor aan de lat staan.

1.2. In hoeverre is preventie in de jeugdhulp kwantitatief te meten?

Eén van de onderwerpen in de conclusies en aanbevelingen uit het rapport richt zich op het meer kwantitatief vorm geven van de sturing en monitoring met betrekking tot preventie in de jeugdhulp. Echter is het kwantificeerbaar maken van preventieve doelen en resultaten complex. Het is cijfermatig lastig aan te tonen in hoeverre een preventieve maatregel geleid heeft tot een bepaald resultaat dat in cijfers valt uit te drukken. Daarnaast is het zaak om naast de kwantitatieve informatie, de kwalitatieve informatie niet te vergeten. Desondanks bieden gekwantificeerde doelen en resultaten in de sturing en verantwoording op de preventieve jeugdhulp wel kansen om als gemeenteraad (nog) beter inzichtelijk

te krijgen hoe het er voor staat qua doelen en resultaten. Gekwantificeerde doelen en resultaten dragen daarmee bij aan het (nog) beter faciliteren van de raad in het uitvoeren van de kaderstellende en controlerende werkzaamheden.

Financiële informatie

Niet van toepassing

Uitvoering

Na besluitvorming door de gemeenteraad van Alblasserdam over dit rapport en de uitkomsten daarvan zullen de uit de besluitvorming volgende stappen worden opgepakt door het college van B&W.

Communicatie

Na besluitvorming door de gemeenteraad van Alblasserdam zal de Rekenkamer Alblasserdam door de griffie op de hoogte worden gesteld over de uitkomst van deze besluitvorming.

Bijlagen

1. Rekenkamer Alblasserdam - Doeltreffendheid van preventie in het jeugdhulpbeleid
2. Presentatie gemeenteraad Alblasserdam 2021 12 21